

8. Перша фаза воєнної операції в Лівії завершена // ICTV news / Травень 11, 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ictv.ua/wasp/ua/facts/219/1378588/>

References

1. Bower T. Oil / Bower T. – NY: Hachette Book Group, 2010. – 296 p.
2. U period z 2018 roku po 2023 rik bude prodano 58 mln bareliv. DT.UA [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://dt.ua/ECONOMICS/ssha-prodadut-8-svovih-naftovih-rezerviv-bloomberg-189100.html>
3. Roberts P. The end of Oil / Roberts P. – L.: Bloomsbury Publishing plc, 2005. – 399 p.
4. Jevgenij Taran. Polityka SSHA shhodo kraï'n Pers'koi' zatoky: energetychna bezpeka i geopolityka // UNZh osvita regionu: Polityka, psykholohija, komunikaciï [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.social-science.com.ua/>
5. How dependent are we on foreign oil? // US Energy Information Administration [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.eia.doe.gov/energy_in_brief/foreign_oil_dependence.cfm
6. Who are the major players supplying the world oil market? // US Energy Information Administration [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: http://www.eia.doe.gov/energy_in_brief/world_oil_market.cfm
7. SSHA rozryvaje dyplomatychni vidnosyny z Livijeu // Gazeta / Berezen' 10, 2011 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://gazeta.ua/articles/politics/374720>
8. Persha faza vojennoi' operaciï v Livii' zavershena // ICTV news / Traven' 11, 2011 [Elektronnyj resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.ictv.ua/wasp/ua/facts/219/1378588/>

Shustenko S. O., master of the Institute of international relations Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), sofiashustenko@mail.ru

USA informational operations on a global oil market

The scientific article studies the use of USA special informational operations and other methods of informational influence on the subjects of international relations, with access to oil resources and oil market as a whole.

Relevance of the theoretical and practical significance of this article is that informational technologies have become an integral part of the modern energy policy of the USA, regardless of whether they use traditional or alternative sources of energy, which leads to the need for further improvement. It is used analysis of the concepts of the special informational operations and empirical study of the informational operations in the USA energy sector. The system and comparative methods were used to fulfil the objectives.

It is determined that in the era of information society the advantage in the energy sector will depend on the availability of the technological development of the new sources of energy, its protection, and power of the institutions of the informational influence on the consciousness both of its own citizens and the international bodies, which conduct an innovative energy policy.

Keywords: special informational operations, USA, energy, oil, means of informational influence.

Шустенко С. А., магистр, Інститут міжнародних відносин Київського національного університету ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ), sofiashustenko@mail.ru

Информационные операции США на мировом рынке нефти

Исследуется использование США специальных информационных операций и других методов информационного воздействия на субъектов международных отношений, имеющих доступ к нефтяным ресурсам и на нефтяной рынок в целом.

Актуальность теоретического и практического значения данной статьи заключается в том, что информационные технологии становятся неотъемлемой частью современной энергетической политики США, независимо от того будут они использовать традиционные источники энергии или альтернативные, что обуславливает необходимость их дальнейшего совершенствования. Применен анализ концепций специальных информационных операций и эмпирическое исследование информационных операций США в сфере энергетике. Для выполнения поставленных задач использованы сравнительный и системный методы.

Определено, что в эпоху информационного общества, преимущество в энергетической сфере будет зависеть от наличия технологических разработок новых источников энергии, их защиты, и мощности институтов информационного влияния, как на сознание собственных граждан, так и на субъекты международных отношений, осуществляющих инновационную энергетическую политику.

Ключевые слова: специальные информационные операции, США, энергетика, нефть, средства информационного воздействия.

УДК 327

Гапон О. О.,
студентка, Інститут міжнародних відносин
Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ),
ms.aleksandrag@mail.ru

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА США В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ: «ПЛАН КОЛУМБІЯ»

З огляду на процеси глобалізації, актуальним питанням є співпраця в рамках трансатлантичної торгівлі. Індикатором надійності США як партнера, можуть слугувати зв'язки держави з континентальними сусідами, зокрема країнами Латинської Америки. Метою даної статті є визначення ступеню ефективності впливу США на економіко-політичне становище країн, з якими встановлені відносини. Для цього проводиться аналіз проблем, що виникають у ході двосторонньої співпраці. Історичним методом досліджено особливості формування міждержавних відносин, також застосовано емпіричний та порівняльний методи.

У результаті дослідження зроблено висновки: ступінь втручання одного суб'єкта міжнародних відносин у внутрішні справи іншого залежить як від прямої мети, так і від побічних інтересів. Імплементація політичної стратегії США стосовно Колумбії не виправдала очікувань з огляду на високий рівень забороненої торгівлі: практичний шлях врегулювання внутрішньодержавного конфлікту полягає в знаходженні інших точок зіткнення, що збалансують запити обох сторін, при чому США повинні виступати в ролі радника. За такою механізмом ліквідація міжнародних суперечок сприятиме взаємовигідному співробітництву.

Ключові слова: трансатлантична торгівля, США, НАФТА, Колумбія, геополітика, інтернаціоналізм, МЕРКОСУР.

Утворення регіональних угруповань у Європі й Америці, конкурентна боротьба за фінансові й матеріальні ресурси, складності і невизначеність перспектив багатобічних торгових переговорів на глобальному рівні, проблеми у відносинах із США – усе це створює не лише економічні, але й політичні імпульси до посилення міждержавного співробітництва (особливо в Східній і Південно-Східній Азії) і надання йому визначених організаційних форм. Аналіз спрямованості вектору співробітництва США є доцільним, оскільки саме поведінка лідерів значною мірою визначає спрямованість глобалізаційних процесів. Розуміння партнерами Штатів їх пріоритетів, торгово-політичних стратегій допомагає будувати взаємовигідні відносини. Яскравим індикатором слугують зв'язки держави з континентальними сусідами, зокрема країнами Латинської Америки. До того ж, ступінь інтеграції країн Північної та Південної Америки є однією з геополітичних реалій, які впливатимуть на майбутні відносини між НАФТА та ЄС у межах трансатлантичної зони вільної торгівлі, з огляду на тривалий діалог про включення регіонів в одну мережу.

Тему залежності світового порядку від позицій США та їх співпраці з іншими континентами, як у двосторонньому напрямку, так і від імені блоків розглядало ряд дослідників, результатами чого стали публікації Зб. Бжезинського, М. Делягіна, Г. Кіссінджера, Л. Ікенберрі та інших. За словами Е. Ю. Молчанової, США стали інтеграційним ядром регіональних процесів не лише в Північній Америці, а й у Центральній та Південній. У свою чергу Є. М. Суліма переконав, що США обрали стратегію глобалізації як засіб реалізації цілей підтримання глобальної гегемонії шляхом організації сучасного міжнародного життя у відповідності зі своїми інтересами [4, с. 42]. Різним аспектам інтеграції країн Латинської Америки присвячені статті Н. Хмелевскої, О. Тесленко, із закордонних авторів варто відзначити В. Клейна та Д. Нолта. А позицію Колумбії в контексті міжнародних відносин у своїх роботах розглядали вітчизняні дослідники Т. Богданова, Д. Левусь, та

американські Д. Кардона, М. Шифтер. Незважаючи на достатню кількість досліджень, мають місце різнобічні погляди щодо впливу Сполучених Штатів у процесі двосторонніх відносин, а отже вивчення теми ще потребує значного поглиблення. Зокрема, аспект колумбійської позиції у відносинах з Північною Америкою, на якому сконцентрована дана стаття, не розкритий у працях з точки зору практичного вектору вирішення конфліктних питань.

У даній статті завданнями є:

– визначення міри ефективності впливу США на економіко політичний стан країн, з якими встановлені відносини;

– аналіз проблем, що виникають у ході співпраці. Проблема розглядається на прикладі загостреної ситуації, що склалася в Колумбії за участю Сполучених Штатів у контексті «Плану Колумбія», і має загальнополітичні наслідки;

– встановлення практичних методів врегулювання конфлікту.

У контексті співпраці з Південною Америкою, варто зазначити наступний напрям. 13 січня 2004 року в мексиканському місті Монтеррей розпочав роботу саміт глав країн Північної і Південної Америки. Для участі в зустрічі лідерів американських держав зібралися керівники більш ніж 30 країн Америки, у тому числі й президент США Джордж Буш. Зустріч призначалася з метою обговорення низки важливих питань, включно з проблемами бідності, корупції, а також освіти. Тим не менш, на перший план потрапили розбіжності між США й іншими країнами цієї частини світу. Напередодні зустрічі президент Буш закликав усі країни домагатися якнайшвидшого мирного переходу до демократії на Кубі, а також до лібералізації торгових відносин, назвавши її шляхом виходу з убогості. Його заяви не зовсім сприйняли лідери деяких держав континенту, в тому числі Аргентини і Венесуели. Делегація Сполучених Штатів прагнула зосередити увагу на розвитку зони вільної торгівлі, що охоплюватиме увесь континент, у той час, як Бразилія і ряд інших країн мали намір зосередитися на соціальних проблемах. Група керівників американських держав, що дотримуються лівих політичних поглядів настоювали на тому, що вільна торгівля нездатна забезпечити вирішення економічних проблем регіону. Результатом стало підписання Декларації Нового Леону 13 січня 2004 року.

Досить успішне економічне й політичне зближення між латиноамериканськими країнами спонукало Вашингтон до спроб поставити під контроль інтеграційні тенденції в західній півкулі. Під егідою Адміністрації Клінтона в 1994 році був висунутий і схвалений проєкт «Зони вільної торгівлі обох Америк» (Free Trade Area of Americas, ФТАА), хоча підписання угоди відклали на 2005 рік. Проте вже в ході обговорення чітко виявилася конкуренція двох проєктів – бразильського та американського. Бразильський уряд припускає розвиток інтеграції МЕРКОСУР (Економічний союз держав у Південній Америці) і НАФТА (Північноамериканська угода про вільну торгівлю) з поступовим економічним «підтягуванням» Латинської Америки і паралельним зближенням митної і тарифної політики між блоками на основі концепції «відкритого регіоналізму» [3]. Американський варіант пропонував створювати Панамериканську зону вільної торгівлі на основі і на умовах членів-засновників НАФТА,

тобто фактично за рахунок розчинення регіональних інтеграційних угруповань Латинської Америки.

США пропонували вже в кінці 1998 року почати переговори про ліквідацію митних бар'єрів, взявши за основу модель НАФТА. Утім лідери низки латиноамериканських країн заявили, що першим кроком до реалізації Панамериканської зони вільної торгівлі могло б стати утворення Спільного південноамериканського економічного простору (SAFTA – South American Free Trade Area) внаслідок успішних переговорів між Андським співтовариством і МЕРКОСУР. Так, на четвертому підприємницькому форумі американських держав, що відбувся в березні 1998 року в Сан-Хосе, країни-члени МЕРКОСУР домоглися підтримки своєї позиції, яка відкидає підписання часткових угод у межах процесу створення Панамериканської зони вільної торгівлі. Позицію представників МЕРКОСУР заперечували в основному делегати США і Канади, виступаючи за укладання угод для отримання швидких результатів лібералізації торгівлі. Зрештою, лідери 34 країн західної півкулі домовилися про трирічний етап переговорів щодо створення ФТАА.

Після закінчення форуму в Коста-Риці в 2000 році за участі центральноамериканських держав і Бразилії в підписаній Декларації Сан-Хосе його учасники виступили із засудженням протекціоністської політики в торгівлі, що проводиться промислово розвиненими державами стосовно держав третього світу. Критика стосувалася практики сертифікації, що проводиться США в односторонньому порядку, не враховуючи становища в інших країнах щодо захисту прав людини та боротьби з наркобізнесом. Мексика та Чилі, в силу свого геополітичного становища, прагнуть до того, щоб зайняти місце сполучної ланки між НАФТА та МЕРКОСУР. Дослідник Л. Бізореро зазначає, що латиноамериканці бачать в МЕРКОСУР важливий буфер проникнення США в Латинську Америку у формі або ФТАА, або двосторонніх договорів [6]. Очевидно, що економічна криза в Аргентині 2002 року тимчасово послабила потенціал МЕРКОСУР і його претензії на лідерство в Південній Америці.

Північно-американська зона вільної торгівлі, без сумніву, сприяла тому, що Європейський альянс, починаючи з 1995 року, докладає дедалі більше зусиль для лібералізації торгівлі з економічно необхідними партнерами в Латинській Америці. Розширення НАФТА чи реалізація проєкту створення панамериканської зони вільної торгівлі може призвести до витіснення європейців зі зростаючого ринку Латинської Америки. Очевидним є приклад Мексики, яка після вступу в НАФТА всього за чотири роки, з 1994 по 1998 роки, наполовину зменшила частку євро Союзу в своїй зовнішній торгівлі.

Якщо розглядати ідею лібералізації трансатлантичної торгівлі з європейським континентом, до передбачуваних переваг ТАФТА (Trans Atlantic Free Trade Area) належить прискорений розвиток економіки, який дозволить боротися зі спробою введення європротекціонізму. Консерватори у своїй більшості підтримують принцип ТАФТА про збалансованість державних сил та ЄС. Інші американці підтримують угоду, тому що вона призупинить тенденції до протекціонізму США і збільшить американо-європейську торгівлю. Діловий клімат в Америці і Європі, очевидно, формувався на інтернаціоналізмі, хоча і з різним ступенем послідовності. Ступінь американського протекціонізму

та націоналізму свідчить про початок вже існуючих трансформацій у розгляді інтернаціоналізму як основи світового порядку. Власне про рівень протекціонізму зазначає О. С. Кучик, називаючи США бастионом від вільної торгівлі у контексті бразильської економіки, стверджуючи, що навіть НАФТА не може вплинути на рівень протекціонізму в США, що підтверджують антидемпінгові заходи стосовно канадських виробників [2, с. 614]. Нарешті, ступінь співробітництва ЄС з іншими країнами Європи, що розвиваються, ступінь інтеграції та відносин країн Північної та Південної Америки і ступінь збереження відносного миру на Близькому Сході також є геополітичними та геостратегічними реаліями, які впливатимуть на майбутні відносини між НАФТА та ЄС у межах трансатлантичної зони вільної торгівлі.

У силу відносин між США та ЄС, що підтримують трансатлантичний діалог, США і Латинською Америкою, а також із урахуванням зв'язків між ЄС і Латинською Америкою, постійно дискутується утворення атлантичного трикутника. Після утворення трьох економічних блоків політики стали висувати ініціативи про включення регіонів в єдину мережу і тим самим про зміцнення економічного потенціалу в трансатлантичній зоні вільної торгівлі.

У контексті трансатлантичної торгівлі важливим питанням є надійність США як партнера та зменшений рівень американського протекціонізму. Тому варто враховувати залучення США в регулюванні економічного та політичного стану країн, із якими встановлені відносини. О. С. Кучик наголошує на тому, що через значну диспропорцію між США та її південними сусідами, міжамериканські відносини ніколи не перестануть бути конфліктними [2, с. 638]. З огляду на важливість урегулювання міжнародних конфліктів і розбіжностей, індикаторами чого є стабільність економічної системи, зайнятість активного населення, соціально-політичне становище та взаємовигідні відносини, доцільним є розгляд проблемних ситуацій з подальшим їх вирішенням. У даному випадку, аналізується приклад загостреної ситуації, що склалася в Колумбії за участю Сполучених Штатів, і має як загальнополітичні, так і економічні та соціальні наслідки, враховуючи, що предметом конфлікту стала наркоторгівля.

Роль Колумбії як одного з найбільших виробників пшениці в 50-х роках знищилася американською програмою «Їжа для світу», яка підтримувалася за рахунок коштів американських платників податків і стимулювала експортний потенціал американського агробізнесу. Так само в 80-х роках економічна політика США завдала сильного удару колумбійській каві. У середині ХХ ст. збіднілі селяни стали займати невикористовувані землі в центральних і південних регіонах країни. За широкої військової допомоги та патронату уряду США,

колумбійська армія і праві «ескадрони смерті» почали жорстоку кампанію з вигнання звідти селян, знищивши 300 000 чоловік. У відповідь, селяни створили в 1966 р. Революційні Збройні Сили Колумбії (РЗСК), висунувши вимоги: земельна реформа, дотримання прав людини в сільських районах і свобода діяльності робочих профспілок. Це марксистсько-ленінська екстремістська організація, яка бореться з центральною владою Боготи, з метою отримати владу і зупинити капіталістичний розвиток країни, спрямувавши її в соціалістичне русло. Одним з ключових є той факт, що Колумбія – багата країна за запасами мінералів і нафти. Іноземні транснаціональні компанії, як «Брітіш Петролеум», «Оксідентал Петролеум», «Шелл» і «Тексако» контролюють більшу частину ресурсів. Виступаючи проти соціалістичних ідей РЗСК, ці компанії підтримали колумбійських військових та «ескадрони смерті». У свій час нафтові компанії виплачували по 1 долару з кожного добутого в Колумбії бареля нафти в якості спеціального військового податку для колумбійської армії, а «Брітіш Петролеум» прямо субсидював створення нових військових підрозділів [11]. Колумбія почала відігравати дедалі вагомішу роль з точки зору нафтових інтересів США, які прагнуть скоротити свою залежність від близькосхідної нафти. З даних, поданих в таблиці 1, виділяється тенденція, що Колумбія характеризувалася швидким зростанням видобутку нафти в період із 2009 по 2013 рік, однак, збільшення нападів повстанців на нафтову інфраструктуру і низька світова ціна на ресурс призвели до вирівнювання виробництва в 2014 році. У травні 2015 року видання Energy Outlook прогнозувало, що колумбійський видобуток нафти залишатиметься стабільним, в середньому 1 мільйон б/д в 2015 році і 2016 аналогічно [8, с. 12] (див. табл.)

У 2014 році Сполучені Штати були головним імпортером нафти з Колумбії (імпорт – 294 тис. б/д), за нею йшли Китай, Панама, й Індія. Утім, обсяг експорту в Сполучені Штати впав більш ніж на 100 тис. б/д з 2012 року через зростання видобутку нафти в США [7], тоді як Китай висловив зацікавленість у фінансуванні нових інфраструктурних проектів в Колумбії, щоб полегшити транспортування нафти на узбережжі Тихого океану для експорту.

Складовою частиною втручання США в економіку Латинської Америки можна вважати «План Колумбії», за яким колумбійському уряду виділялося, починаючи з 2000 року 1,3 млрд. доларів, головним чином, на військову допомогу. Кінцева версія «Плану Колумбії» відрізнявся від початкового варіанту документ: план боротьби з повстанцями, замаскований під боротьбу з наркоторгівлею. Після терактів 11 вересня і з приходом президента Альваро Урібе, в рамках «глобальної війни з тероризмом», що фактично означало «війну проти РЗСК», стався остаточний розрив діалогу з повстанцями. Зусилля

Таблиця

Нафтопереробні потужності та видобуток Колумбії

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Видобуток нафти (тис. барелів/день)	528	526	529	531	588	671	786	915	944	1,004
Споживання нафти (тис. барелів/день)	225	230	235	234	233	239	250	269	285	297

Джерело: ВР Статистичний огляд світової енергетики 2014; ANH Informe de Gestión, січень 2015.

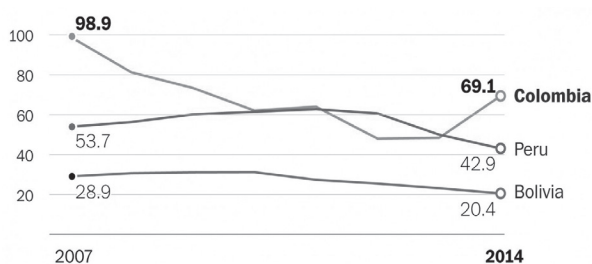
з антитерористичної боротьби влада сконцентрувала в Путумайо, залишивши північ країни для так званих «парамілітарес», головних постачальників кокаїну в США. Американська «підтримка» Колумбії за десять років склала 6 704 мільйонів доларів: 79% на війну і 21% на соціальні потреби [9].

Парадокс полягає в тому, що США впливали на внутрішні справи Колумбії під егідою «боротьби з наркотиками». Згідно з даними Поліції з боротьби з наркотиками США, одним із найбільших наркоторговців Колумбії був Карлос Кастаньо, будучи одночасно головою найбільшої правої воєнізованої організації – Підрозділів Самооборони Колумбії. Встановлено, що саме ця організація відповідальна за 80% насильницьких смертей в Колумбії (за даними 2001 року). У 1999 році Кастаньо врятувався завдяки допомозі американської розвідки і колумбійської армії, яка прибула на вертольотах, зафрахтованих США. Раніше, в 1998 році, американські митники знайшли 415 кг. кокаїну в літаку колумбійських ВПС, який приземлився у Флориді. Ще більш іронічна ситуація для США склалася тоді, коли офіцер, навчаючи персонал боротьби з наркотиками, полковник Джеймс Хайетт, був визнаний винним у контрабанді героїну з Колумбії в Нью-Йорк [10, с. 87]. Таким чином, у той час, як Америка проголосила боротьбу проти наркотиків в Колумбії, факти свідчать про те, що їх громадяни часто були союзниками головних наркоторговців. Крім того, політика щодо Колумбії має прецедент: у 80-і роки США називали свою підтримку нікарагуанських «контрас» частиною їх «війни проти наркотиків» у цьому регіоні. Пізніше США постачали зброю «контрас» в обмін на кокаїн.

Колумбія увесь час залишається головним коридором транспортування кокаїну з Південної Америки на територію США. Зона, де ліві радикали діють вільно, становить близько третьої частини території країни. Їх основний дохід складає прибуток від кокаїнового наркотрафіку, викрадення високопоставлених держчиновників. За різними даними, чисельність бойовиків РЗСК становить від 8 до 18 тисяч чоловік. І в останнє п'ятиліття Вашингтон почав розчаровуватися у своєму плані. Варто визнати, що «план Колумбія» погіршив ситуацію з наркотрафіком в Південній Америці. Опрацьовуючи дані, очевидно, що Колумбія стає дедалі більш нелегальною у виробництві коки, випереджаючи Перу і Болівію. Рисунок демонструє, що в 2014 році колумбійці посадили на 44% більше коки, ніж в 2013. При чому, подібне зростання має місце в особливу чутливий для колумбійського уряду час, який знаходиться на завершальній стадії мирних переговорів із лівими повстанцями РЗСК.

Рисунок

Виробництво коки, 2007–2014 (у тис. гектар)

Джерело: Департамент ООН з наркотиків та злочинів

Уряд зупинив повітряне розпилення врожаю, посилаючись на те, що гербіциди мають здатність викликати рак – а ця програма була ключем «Плану Колумбія», відповідно до якого Сполучені Штати надали понад 9 млрд. дол. у країну з 2000 року. Партизани й уряд узгодили новий масштабний план розвитку Колумбії, у сфері боротьби з нелегальною діяльністю сільської місцевості з умовою, що РЗСК допоможуть замінити вирощування коки на легальні культури. Чинovníки ж США та Колумбії стверджують, що найголовніша причина поточного небувалого урожаю є заклик РЗСК, разом з іншими збройними групами, посадити ще коки в очікуванні мирного договору і нової урядової допомоги [11, с. 46]. Цілком імовірно, що навіть якщо уряд Сантоса і РЗСК дійшли перемир'я, це ще не означає можливість вільного пересування жителів, які вирощують інші культури, по Колумбії.

Фінансування «плану Колумбія» послабило державні інститути країни. А Альваро Урібе, який розгорнув масований наступ на повстанців, засудив готовність уряду до переговорів, доки бойовики РЗСК не склали зброю. За даними агентства Telesur, РЗСК у вересні 2015 підписали з колумбійською владою попередню угоду про перемир'я в кубинській Гавані, що стало умовним закріпленням початку переговорів, а офіційні переговори розпочали ще в 2012 році. Було висунуто кримінальні звинувачення проти революційних сил з боку міжнародних судів, судів Колумбії та США: за вбивство, викрадення людей, незаконний обіг наркотиків, тероризм [12]. Головною метою було встановлення істини та примирення, в ході якого партизани і колумбійські військові командири, обвинувачені в порушенні прав, мають зізнатися в своїх злочинах в трибуналах. У цьому контексті можна провести паралелі зі структурою Андської спільноти націй, де високого рівня набула арбітражна діяльність суду, що забезпечує правову безпеку учасників групи. Так само, варто звернути увагу на досвід групи у створенні «андської зони миру», що створена для боротьби з контрабандою наркотиків, і вироблення внутрішньої спільної політики щодо біженців і діяльності органів внутрішніх справ.

Очевидним залишається той факт, що угода не завершила мирний процес, але вона усуває одну з найбільш суперечливих аспектів переговорів. В обох сторін є пропозиції щодо розвитку сільських районів, ліквідації наркоторгівлі та залучення колишніх партизан в роботу політичної системи. Тим не менше, остаточна угода має бути підтримана колумбійськими виборцями, які, згідно з опитуваннями, виступають за мир. Однак популярність президента Сантоса з моменту його переобрання впала, тому угода може зустріти опір виборців через заперечення проти занадто, на їх думку, м'якого відношення до діянь РЗСК.

Впливає очевидний висновок, що «План Колумбія» на даний момент не домогся ні миру, ні викорінення наркотрафіку. Його використовували для того, щоб наносити удари РЗСК. Також він поглибив залежність Колумбії від США й ізолював на певний час країну від Латинської Америки та решти світу. Протягом багатьох років щорічні виплати регулярно скорочувалися, а співвідношення військових витрат до соціальних змінювалося на користь останніх, хоча допомога була необхідною для підтримки військових витрат на високому рівні. Разом з тим, зрозуміло, що окрім політичних

і торговельних інтересів, інтеграційні процеси на латиноамериканському континенті стимулюються необхідністю спільного користування гідроресурсами, електроенергією, запасами нафти й газу в трьох регіонах: Північна й Центральна Америка; Карибський басейн, Венесуела з Колумбією; та південь Латинської Америки.

Сьогодні ж США мають можливість стати носієм політичного рішення, а не виступати в ролі чинника подовження непорозуміння. Першим кроком до цього має стати визнання існування внутрішнього конфлікту в державі, коли влада та угруповання стоять по різних сторонах барикад. Так, при хиткому положенні переговорного процесу, особливо суттєвим є встановлення істини та досягнення консенсусу, за умови, що третя сторона, в даному випадку, США, має виступати в першу чергу радником, усуваючи на другий план власні вигоди та нафтові інтереси. Більш практичним шляхом врегулювання повинне стати знаходження інших точок зіткнення, що збалансують запити як влади, так і військових, як-от: державне субсидування для полегшення переорієнтації на альтернативні культури вирощування, в обмін на спокійний стан в регіонах. Крім того, подібне утворення типу «кандської зони миру», якій наразі не виявлено аналогів у світі, змогло би посприяти розв'язанню цілого ряду питань. За таких умов є реальний шанс стабілізувати ситуацію, скоротивши, перш за все, кількість жертв та обсяги наркоторгівлі. А відтак, Колумбія виступатиме цілісним політичним гравцем у стосунках з країнами двох субконтинентів Америки. Зрозуміло, що вирішення регіональних конфліктів зміцнює потужність держав у торгово-політичних відносинах, що сприяє процесу інтеграції у світі.

Список використаних джерел

1. Богданова Т. С. Поворот у зовнішній політиці Колумбії за адміністрації М. Сантоса (2010–2012 рр.) / Т. С. Богданова // Наукові праці. Історія. – 2012.
2. Кучик О. С. Міжнародні організації: навчальний посібник / О. С. Кучик [та ін.] // М–во освіти і науки України, Львівський нац. ун–т ім. І. Франка. – 2–ге вид., перероб. і доп. – Київ: Знання, 2007. – 749 с.
3. Ложечко М. НАФТА в интеграционных процессах: проблемы и перспективы / М. Ложечко // Внешняя торговля. – 2006. – №5.
4. Суліма С. М. Роль американської гегемонії у формуванні глобального соціального порядку постіндустріалізму / С. М. Суліма // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. Політологія. – 2005. – № 70–72.
5. Бернар–Реймон П. Європейський Союз: від заходу до світанку / П'єр Бернар–Реймон // Інформаційно–аналітична доповідь. – 2014. – №407. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.senat.fr/rap/r13-407/r13-407_mono.html#toc254
6. Bizarero L. Rethinking MERCOSUR'S strength and weakness / L. Bizarero // The FTAA: Opportunities and Risks. – 2001. – №91. – www.lanic.utexas.edu
7. BP Statistical Review of World Energy 2014 [Electronic resource] / ANH Informe de Gestión. – Mode of access: <https://www.pwc.com/gx/en/oil-gas-energy/publications/assets/pwc-colombia-oil-gas-industry-2014.pdf>
8. Oil & Gas Journal, Ecopetrol's Cartagena refinery revamp still under way 2015 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ogj.com/articles/2014/04/ecopetrol-s-cartagena-refinery-revamp-still-under-way.html>, Accessed March 4, 2015.
9. Overview: Colombia has seen a dramatic increase in oil, natural gas, and coal production since the implementation of regulatory reforms [Electronic resource] / US Energy information administration. – May 27, 2015. – Mode of access: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=COL>
10. Payan T. The three U.S. – Mexico border wars: drugs, immigration, and Homeland Security / T. Payan. – Westport, 2006. – 164 p.
11. Shifter M. A new look for Colombia, U.S. relations [Electronic resource] / M. Shifter // Washington Post. – August 2011. – Mode of access: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/08/11/>
12. Security and Prosperity Partnership: Implementation Report–Security Agenda. [Electronic resource] / U.S. Department of Homeland Security. June 27, 2005. – Mode of access: <http://www.spp.gov/SECURITY FACT SHEET.pdf>
1. Bogdanova T. Je. Povорот u zovnishnij polityci Kolumbii' za administracii' prezidenta M. Santosa (2010–2012) / T. Je. Bogdanova // Naukovi prac. – 2012.
2. Kuchyk O. S. Mizhnarodni organizacii': navchal'nyj posibnyk / O. S. Kuchyk [ta in.] // M–vo osvity i nauky Ukraїny, L'vivs'kyj nac. un–t im. I. Franka. – 2–ge vyd., pererob. i dop. – Kyi'v: Znannja, 2007. – 749 s.
3. Lozhechko M. NAFTA v yntegracyonnyh processah: problemy u perspektivy / M. Lozhechko // Vneshnjaja trgovlja. – 2006. – №5.
4. Sulima Je. M. Rol' amerykans'koi' gegemonii' u formuvanni global'nogo social'nogo porjadku postindustrializmu / Je. M. Sulima // Visnyk KNU imeni Tarasa Shevchenka. Politologija. – 2005. – № 70–72.
5. Bernar–Rejmon P. Jevropejs'kyj Sojuz: vid zahodu do svitanku [Elektronnyj resurs] / P'jer Bernar–Rejmon // Informacijno–analitichna dopovid'. – 2014. – №407. – Rezhym dostupu: http://www.senat.fr/rap/r13-407/r13-407_mono.html#toc254
6. Bizarero L. Rethinking MERCOSUR'S strength and weakness / L. Bizarero // The FTAA: Opportunities and Risks. – 2001. – №91. – www.lanic.utexas.edu
7. BP Statistical Review of World Energy 2014 [Electronic resource] / ANH Informe de Gestión. – Mode of access: <https://www.pwc.com/gx/en/oil-gas-energy/publications/assets/pwc-colombia-oil-gas-industry-2014.pdf>
8. Oil & Gas Journal, Ecopetrol's Cartagena refinery revamp still under way 2015 [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.ogj.com/articles/2014/04/ecopetrol-s-cartagena-refinery-revamp-still-under-way.html>, Accessed March 4, 2015.
9. Overview: Colombia has seen a dramatic increase in oil, natural gas, and coal production since the implementation of regulatory reforms [Electronic resource] / US Energy information administration. – May 27, 2015. – Mode of access: <https://www.eia.gov/beta/international/analysis.cfm?iso=COL>
10. Payan T. The three U.S. – Mexico border wars: drugs, immigration, and Homeland Security / T. Payan. – Westport, 2006. – 164 p.
11. Shifter M. A new look for Colombia, U.S. relations [Electronic resource] / M. Shifter // Washington Post. – August 2011. – Mode of access: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2010/08/11/>
12. Security and Prosperity Partnership: Implementation Report–Security Agenda. [Electronic resource] / U.S. Department of Homeland Security. June 27, 2013. – Mode of access: <http://www.spp.gov/SECURITY FACT SHEET.pdf>

References

- Напон О. О., student of Institute of international relations Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine, Kyiv), ms.aleksandrag@mail.ru**
- Foreign policy of the USA in South America: «Plan Colombia»**
- Considering the globalization processes, the actual issue is the cooperation under transatlantic trade. And the USA relations with the continental neighbors, particularly with the countries of Latin America, may be considered as the detector of reliability of the USA as a partner. The purpose of this article is to determine the extent to which the USA influence on economic and political state of countries they establish relations with. To this aim the analysis of problems appearing within bilateral cooperation is carried out. The formation of interstate relation was studied by a historical method, also an empirical and a comparative method is applied.*
- The conclusions resulted from the study are the following: the degree of interference of one subject of international relations in internal affairs of another depends on both a direct purpose and collateral interests. The implementation of the USA political strategy towards Colombia hasn't met expectations, concerning the high level of illegal trafficking. The practical way of resolving the internal conflict may be finding other points of mutual understanding, which will balance the requires of both parts, with the USA playing the role of an adviser. Such mechanism may promote the mutual cooperation.*
- Keywords:** transatlantic trade, the United States, NAFTA, Colombia, geopolitics, internationalism, MERCOSUR.

Гапон А. А., студентка, Інститут міжнародних отношений
Киевского национального университета им. Тараса Шевченко
(Украина, Киев), ms.aleksandrag@mail.ru

**Внешнеэкономическая политика США в Южной Америке:
«План Колумбия»**

Ввиду процессов глобализации, актуальным вопросом является сотрудничество в рамках трансатлантической торговли. Индикатором надежности США как партнера могут служить связи с континентальными соседями, в частности, со странами Латинской Америки. Цель статьи – определение степени влияния США на экономико–политическое состояние стран, с которыми установлены отношения. Для этого проводится анализ проблем, которые возникают в ходе двустороннего сотрудничества. Историческим методом исследовано формирование межгосударственных отношений, также применены эмпирический и сравнительный методы.

В результате исследования сделаны выводы: степень вмешательства одного субъекта международных отношений во внутренние дела другого зависит как от прямой цели, так и от побочных интересов. Имплементация политической стратегии США в отношении Колумбии не оправдала ожиданий, учитывая высокой уровень запрещенной торговли: практический путь урегулирования внутрисоюзного конфликта заключается в нахождении других точек соприкосновения, что сбалансируют запросы обеих сторон, причем США должны выступать в роли советчика.

Ключевые слова: трансатлантическая торговля, США, НАФТА, Колумбия, геополитика, интернационализм, МЕРКОСУР.

* * *

УДК 327(437.1/.2):061.1ЄС

Кузнєцова К. І.,
асистентка кафедри міжнародних організацій
та дипломатичної служби, Інститут міжнародних
відносин Київського національного університету
ім. Тараса Шевченка (Україна, Київ),
polivodakatyа@gmail.com

**ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУАЛЬНИХ ЗАСАД
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ
ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ**

Досліджено процес формування концептуальних засад євроінтеграційної політики Чеської Республіки крізь призму бачення політичними акторами Чехії перспектив європейської інтеграції в контексті тлумачення ними національного інтересу. У дослідженні застосовано категоризацію, запропоновану М. Брауном для вивчення бачення чеських політичних акторів. Авторам було встановлено, що всі зовнішньополітичні актори Чехії були єдиними щодо курсу Чехії на вступ до ЄС, але мали різне бачення щодо механізмів та інструментів євроінтеграційної політики.

Ключові слова: національний інтерес, Європейський Союз, Чеська Республіка, дискурс політичних партій.

Поняття «національний інтерес» є одним із базових у теорії та практиці політики держав. Для того, щоб з'ясувати, яку роль у формуванні зовнішньої політики тієї чи іншої держави відіграє національний інтерес, необхідно зрозуміти його природу та розглянути існуючі погляди й підходи до цього питання.

Сучасні чеські дослідники міжнародних відносин, серед яких Петр Друлак [1], Віт Бенеш [2], Онджей Хорки [3], Петр Краточвіл [4], Майкл Коран [5] та Єльза Тульметц [6], у своїх дослідженнях спираються на три концепції щодо національних інтересів Чеської Республіки: політичного реалізму, лібералізму та конструктивізму. Загальновідомий лідер політичного реалізму Ганс Моргентау вважав, що поняття національного інтересу потрібно використовувати для аналізу зовнішньої політики та безпосередньо для прийняття зовнішньополітичних рішень і проголошував, що «цілі зовнішньої політики повинні визначатися через поняття національного інтересу та підкріплюватися відповідною силою» [7, с. 164]. На його думку, національний інтерес набуває об'єктивності шляхом його інтерпретації за допомогою

поняття сили. Сила будь-якої держави залежить від цілком конкретних та об'єктивних компонентів: географічного положення держави, її природних ресурсів, економічного, військового, демографічного потенціалу, національного характеру, якості державного керівництва й дипломатії.

Ліберали заперечують ієрархічну побудову концепції реалізму та намагаються довести, що поняття «національний інтерес» засноване на агрегації (об'єднанні) інтересів знизу до гори окремих осіб та груп в рамках внутрішньої політики [8, с. 57]. З цієї точки зору, національний інтерес може змінюватись відповідно до потреб внутрішніх акторів, а не бути позачасовою реальністю, яка чекає на волевиявлення державного діяча. Однак, як і реалісти, ліберали також мають тенденцію до раціоналізації національних інтересів, принаймні, певною мірою пов'язуючи прихильність до національних інтересів з максимальним покращенням добробуту населення (економічна взаємозалежність), зміцненням міжнародних інститутів, або поширенням демократії.

Конструктивісти наголошують на ролі спільних ідей у складі національних інтересів, вивчаючи дискурси, звичаї та ідентичності. Ютта Уелдес стверджує, що національний інтерес виходить від самовизначення держави, а також від її класифікації зовнішнім світом [9, с. 294]. З іншого боку, Марта Фіннемор фокусується на загальноприйнятих міжнародних нормах, стверджуючи, що національний інтерес держави є продуктом соціалізації держави у відповідності до цих норм [10, с. 45]. Деякі з конструктивістів шукають нормативний критерій, якому повинні відповідати національний інтерес [11], у той час, як інші прагнуть інтегрувати їхню ідейну концепцію національних інтересів з реалізмом і ліберальними підходами [12].

Слід зазначити, що ті політичні актори, які наголошують на проблемах безпеки, як правило, є більш схильними до реалізму; дослідники, які опікуються питаннями добробуту населення, близькі до лібералізму, а проблеми пов'язані з ідентичністю особливо цікавлять конструктивістів.

Американський дослідник Метс Браун виокремлює чотири підходи бачення Європейського Союзу чеськими політиками, а саме:

1. ЄС сприймається як раціональний інструмент Чехії для досягнення прогресу в широкому сенсі, а також можливість зрівнятися у розвитку з успішними країнами. Альтернатива була б ірраціональною і призвела б до стагнації та ізоляції.

2. ЄС сприймається як перешкода для вільної конкуренції і прогресу. Насправді, це може призвести до стагнації та повернення до централізації й надмірного державного регулювання, пов'язаного з колишнім режимом і соціалізмом. ЄС є ідеологічним явищем та обмежує можливі варіанти політики на національному рівні. Це твердження можна зрозуміти двояко. По-перше, ЄС розглядається як негативне явище, бо сприяє соціалістичній політиці. Або, по-друге, прийняття рішень на наднаціональному рівні сприймається завжди як негатив, тому що демократія повинна бути заснована на національній одиниці.

3. ЄС сприймається як природна політична одиниця в чеському політичному суспільстві, але ніхто не ставить під сумнів функції національної держави.